

عوسمان حاجی مارف

ghafur@ukonline.co.uk

بزوتنهوهی شوراگانێ نازاری ۱۹۹۱ خالی درهخشانی خهباتی جهماوهی خهلی کوردستان بوو. له جهرگهی روداوهکانی ئهوه سهردهمهدا تهجروبهیکی نوێ بوو له ریکخستنی خهبات و نارهزایهتی و راپهرینی جهماوریدا له میژووی خهباتی یهکسانخووانهیی کوردستاندا، کهسانی نازادی خواز و کۆمۆنست و ریکخراوه کۆمۆنستیهکانی ئهوه کاته دهست پێشکهر و هاندهر و راپهری سهرهکی ئهوه تهجروبهیه بون، ههولیکێ زۆر جدی و به پهرووشیان دا تا ههلسورانی شورایی بهرپا بکهن و بیناسینن و خهلی به دوردا ریکخراو بکهن، که بهدوای دههپهراندنی هیزهکانی حکومهتی بهعس له شارهکانی سلیمانی و ههولیر و کهرکوک له گهرهکهکاندا بنکهی شوراگان دانهمهران و بانگهوزی کۆبونهوهی گشتی جهماوری دهکرا و داخوایهکانی خهک سهبارت به چارهنوسی سیاسی کۆمهلهگه و پهیووستی دهخالهتی خهک بهرز دهکرانهوه.

دهربارهی لاوازی و کهموکوری شوراگان زۆر نوسراوه، قسهه لهسهر دروستی یا رهخنه لهو نوسراوانه نییه، که دهشی ههرکهسی به بۆچونی خۆی لایهنیکی لهو کهموکوریانه رۆن کردبیتهوه که دوری ههبیته له تهجروبهکانی داهاوتدا، بهلام گرنگ ئهوهیه لهو باسانهدا چ لاوازیهک دهست نیشان بکهین و وهک مهسهلهیهکی سهرهکی دیاری بکریته بهوهی له رهوتی ههلسورانی بزوتنهوهی شورایدا بهروه روی بوینهتهوه و پاشهکهشهی پێ کردوه، به بۆچونی من مهسهلهی یهکالا کردنهوهی دهسهلاتی سیاسی و بریاردان له سهر ئهوهی دهسهلات بۆ شوراگان بیته له ههرهکهتی شوراگانێ سالی ۱۹۹۱دا مهسهلهیهکی نا رۆشن و نا پهیگیر بو له زهن و ههرهکهتی تهواوی راپهران و ههلسوراوانیدا، به ههر کهموکوری و لاوازیهکی تریهوه شوراگان خۆیان وهما مهترهح نهکرد بیته مهیدانی کیشمهکیشی گرتنی دهسهلاتهوه.

شوراگان زیاتر وهک ریکخستنی نارهزایهتی و خۆنیشاندان و ههلسانی خهلی دهکوتن و ههلسورانی سیاسی کۆمهلاهیتهی خۆیان دهواند، بهردهوام شیوهی ئۆپوزیسیونیان بهخۆیان دا، له کاتیکدا راپهرینهکانی خهلی ناوچهیکی فراوانیان له ژیر دهستی هیزهکانی حکومهتی بهعس نازاد کردبوو، بهلام شوراگان لهو شوینه نازادکراوانهدا له کۆبونهوه گشتیهکاندا ههر سهرقالی داخوایهکان و دروشمهکان و باسهکانی نیوان خۆیان بون تا ئهوهی مهشغلهیان مهسهلهی دهسهلاتی خهک بیته له ریگی شوراگانوه، تهنها دادگایی تاوان باران کرابوو نمونهی دهسهلاتی خهک، چاوهروانیان نهبوو لهوهی شوراگان ئهتوانن دهسهلات بگرته دهست و حوکمی کۆمهلهگه له ههموو بوارهکانی سیاسی و کۆمهلاهیتهیدا بکات، وهما خۆیان دهواند کاری ئهمان دهسهلاتی سیاسی و بهریوه بردنی کۆمهلهگه نییه و چاوهرپێن لایهنیکی تر بیته دهسهلات بگریته دهست و بهقسهی شوراگان بکات، ههر بۆیه ئهحزابی ناسیونالستی کورد به بی ئهوهی دهواریکی گرنگ و به کردهوهیان بوبی له راپهریندا، توانیان هیزهکانی خۆیان له زووترین کاتدا بهسهر خهکدا بسهپینن و دهوری شوراگان بخهنه لاه و بی دهسهلاتیان بکهن.

ئهم لاوازیه له تهجروبهی بزوتنهوهی شوریدا دهگهریتهوه بۆ دهوری کۆمۆنستهکان و ریکخراوه کۆمۆنستهکانی ئهوه کاته که بهدروست پیداکریان له سهر دههپهراندن و روخانی حکومهتی بهعس کرد، بهلام ئهوهی که چارهنوسی دهسهلاتی سیاسی به کوێ دهگهیهنن نه له دهستوری کاریاندا بوو نه بهدوایهوه بوون، ههر چهنده له باسهکانیاندا لهسهر مهسهلهی دهسهلاتی سیاسی و که شورا بۆ دهسهلاتی خهک مهترهح دهکرا، بهلام له باری عهملهیهوه تهواو نا نامادهو به پێچهوانهوه ههنگاو دهترا، ههر له سهرتاوه له بری ئهوهی له بهرامبهر حیزبه ناسیونالستهکانی کوردستاندا بکهوتنایهته مملاتی له سهر دهسهلاتی سیاسی، کهوتنه بهرز کردنهوهی شیعارات و داخوای بهرویاندا که ئهمه بۆ خۆی بهرسمیهت ناسینی حاکمیهتی ئهوان بوو، ئهوه بوو شوراگان رۆژ بهرۆژ لاوازتر دهبوو، تا له گهرانهوهی هیزهکانی حکومهتی بهعس و ناوهرهونی خهکیدا تهواو حاشیهیی بووه، ههر بۆیه به دوای ناواری و گهرانهوهی خهلی بۆ ناو شارهکان چرای شوراگانیش کوزایهوه، حیزبهکانی ناسیونالستی کورد بۆ بهریوهبردنی کۆمهلهگه پیاوان گیر کرد و چارهنوسی کوردستانیان خسته ژیر دهستی خۆیانوه.

ئهوه راسته نهبونی حیزبیکێ کۆمۆنستی لهو دهمهدا لاوازیهکی جدی بوو بهلام دهبیته حیزبیکێ سیاسی داواکار بۆ دهسهلات له مهیداندا بیته، ههتا گهر ئهوه کاته ههر کام لهو ریکخراوه کۆمۆنستیهانه وهک هیزبیکێ سیاسی جدی داواکار بۆ دهسهلات له ناو

شوراکاندا دەوری بگرایه، ئیستا حیزبی کۆمۆنستی کریکاری له ئاستیکی گهلیک بالآتر و بههیزتر له نیو کۆمهلگه و کیشمهکیشی سیاسیدا حزوری دهبوو، وه بزوتنهوهی شوراییش به تهجروبهیهکی کارامهتر و مهزتر دهناسرا له راستیدا خودی ئاويزان بونی کۆمۆنستهکانی ئەو دهمه به خهباتی جهماوهریهوه تهجروبهیکی تازه بوو بۆیان، ههنگاویکی سههتاییان بوو له گواستنهوهی ئایدۆلۆژیا و جهدلی رۆشنفکری بۆ ناو خهباتی سیاسی و ریکخستنی خهباتی جهماوهری، زیاتریش وهک توره و نارازی به دژی زولم و ستهم دهکوتن تا ئەوهی شهر لهسهه قودرهت بکهن.

تیبینی کوردستان نیت:

نهم نووسینه دهربرینی بیروبۆچونی خاوهنه کهیهتی، کوردستان نیت له ناوهڕۆکه کهی بهرپرسیار نییه. ۲۰۰۳-۳-۷